

Regeringskansliet,
Finansdepartementet

Yttrande över Boverkets promemoria Önskemål om utökat bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet

Dnr Fi2021/01561

Sammanfattning

Skolverket tillstyrker Boverkets önskemål om utökat bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet. Skolverket är positiva till att Boverket vill kunna ställa bindande krav på kvaliteter och placering av dessa friytor då det kan bidra till ökad likvärdighet för barn och elever.

Skolverket lämnar ett förslag på ändrad definition av friyta i förslaget till föreskrift.

Skolverket vill även lyfta betydelsen av storleken på barns och elevers friytor eftersom det inte föreslås ingå i förslaget till föreskrift.

Skolverkets synpunkter

Tillstyrker förslaget

Skolverket tillstyrker Boverkets önskemål om utökat bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet.

Skolverket är positiva till att Boverket vill kunna ställa bindande krav på kvaliteter och placering av dessa friytor, då det på sikt kan bidra till ökad kvalitet och likvärdighet för barns och elevers utemiljö.

Definition av friyta

Boverkets definition av friytor utomhus tar inte hänsyn till att friytan även är en pedagogisk yta där det bedrivs undervisning, framför allt i förskolan respektive fritidshemmet. Den föreslagna definitionen kan läsas som att friytan används av barn och elever under raster, men blir då missvisande framför allt för förskolans och fritidshemmets verksamheter. Inom dessa utbildningar finns inte någon uppdelning mellan lektioner och raster utan all tid är möjlig att användas för undervisning. Friytan är i förskolan respektive fritidshemmet en undervisningsmiljö. Utemiljön som undervisningsyta har visat sig extra viktig under coronapandemin när undervisningen på landets förskolor och fritidshem i princip flyttat utomhus, en förändring som många verksamheter uppger till Skolverket att de avser att fortsätta med. Skolverkets föreslår en ändring i första meningen i definitionen. Textförslag:

”Den utomhusyta som är tillgänglig för lärande, lek, rekreation och utevistelse.”

I den beskrivande texten behöver det sedan framgå att ytan också ställer krav på variation i de upplevelser som erbjuds där.

Friytans storlek

Idag byggs allt större skolor/förskolor och då kvarstår problemet med att utrymmet per barn blir för litet även om man uppfyller kraven på variation av ytan så som det föreslås stå i föreskriften. För att barn och elever ska få en mer likvärdig och bättre utemiljö skulle det både vid nybyggnation och vid befintliga förskolor, fritidshem och skolor i framtiden även kunna finnas krav och en gemensam standard för hur man räknar friyta per barn eller elev.

Med gällande lagstiftning är det upp till kommunen att avgöra vad som är tillräckligt stor friyta för lek och utevistelse. Som framgår av Boverkets promemoria har många kommuner tagit fram egna riktlinjer för friytor vid skolor och förskolor. Boverket anger även att kommunerna har vissa svårigheter att hävda sina egna riktlinjer i praktiken. Flera kommuner anger också en siffra som ligger under Boverkets rekommendation. Det finns dessutom exempel på kommuner som tolkar denna siffra som hur många förskolebarn som förväntas vistas ute på friytan samtidigt, i stället för hur många som är inskrivna.

Skolverket vill därför utifrån barnets bästa lyfta fram att det är viktigt att kommunerna vet vad som förväntas ur både kvalitativa och

kvantitativa aspekter avseende utemiljön. Om det skulle införas ett minsta antal kvadratmeter friyta per barn, motsvarande den som idag finns i Boverkets vägledning, skulle det bli ett tydligt kvantitativt mått för kommunerna att förhålla sig till. Detta för att barn och elever ska få bra och likvärdiga friytor vid förskolor, fritidshem, skolor och andra jämförbara verksamheter. Skolverket ser fram emot resultatet efter ett beslut av de föreslagna föreskrifterna.

På Skolverkets vägnar

Kjell Hedwall
Avdelningschef

Karin Améen
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har även Anders Duvkär, enhetschef, deltagit.